

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" decembra numurā 2
- Saimniekojot 2026. gadā, ir pieļaujamās atkāpes dažādu nosacījumu izpildē 2
- Projekts "Ēdamo augu pārstrādes attīstība "Siliņos"" – kad lauki satiek gastronomijas mākslu 8
- Kas jauns 2026. gadā? 9
- Informācija par ekonomiskās klasifikācijas koda maiņu 9
- Jaunas kulinārās pieredzes laukos rada Latvijas tūrisma un pārtikas ražošanas uzņēmumi 10
- Stājas spēkā obligātā sešu piekrastes zivju sugu loma reģistrēšana 11
- Pieejama mājaslapa ES iniciatīvai "Par 3 miljardiem koku vairāk līdz 2030. gadam" 12
- Apstiprināta Kopējās lauksaimniecības politikas vienkāršošana 13
- Vienojas par ES pārtikas tirgus aizsardzību 13
- Spēkā stāties augsnes monitoringa likums 13
- Svarīgākie datumi, kuros lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2026. gada februārī 14
- "Mežinieki" – no Latvijas laukiem līdz jūsu galdam! 15
- Vienkāršo atbalsta saņemšanas nosacījumus inovācijām 16

PAR SIA
"SAULAINIE
DĀRZI" –
4./5. LPP.

*Ražēnu
jauno gadu!*

AKTUALITĀTES

PILNĀ APJOMĀ PIEŠKIRTS VALSTS ATBALSTA FINANSĒJUMS LAUKSAIMNIECĪBAI

Zemkopības ministrija pauž gandarījumu par Saeimas pieņemto valsts budžetu 2026. gadam un to pavadošajiem dokumentiem, kuros saglabāts gan atbalsts lauksaimniekiem un pārtikas ražotājiem, gan zemkopības nozaru jauno speciālistu izglītībai un pētījumu īstenošanai.

Finansējums – 59,3 miljoni eiro – nepieciešams, lai Latvijas lauksaimniekiem nodrošinātu vienlīdzīgākus konkurences apstākļus ar citu ES dalībvalstu uzņēmējiem, kā arī sniegtu papildu valsts atbalstu ciltsdarbā, veicinātu produkcijas atpazīstamību un eksportu, kā arī stiprinātu lauksaimnieciskās produkcijas ražotāju ekonomisko dzīvotspēju un stimulētu apdrošināšanas izmantošanu.

Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme 12% apmērā maizei,

pienam, mājputnu gaļai un mājputnu olām būs spēkā no 2026. gada 1. jūlija līdz 2027. gada 30. jūnijam.

Finansējums ZM izglītības iestādēm (Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātei, Bulduru tehnikumam un Malnavas koležai) ir saglabāts līdzšinējā līmenī – 13 milj. eiro, lai sagatavotu darba tirgum zemkopības nozarēs atbilstošus speciālistus un īstenotu zinātniskos pētījumus, lai rastu jaunas zināšanas un risinājumus konkrētām nozares problēmām.

Finansējuma sadalījums valsts atbalsta pasākumos lauksaimniecībai 2026. gadam: valsts atbalstam vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanai ciltsgrāmatā, to ģenētiskās kvalitātes noteikšanai un produktivitātes datu izvērtēšanai, un lauksaimniecības dzīvnieku vietējo apdraudēto šķirņu saglabāšanai –

21,4 milj. eiro; lauksaimniecībā izmantojamiem zinātnes pētījumiem un lauksaimniecības zinātnisko institūciju materiāli tehniskās bāzes pilnveidošanai – 10 milj. eiro; selekcijas materiāla izstrādei, lai veicinātu konvenciālo, integrēto un bioloģisko lauksaimniecības kultūraugu audzēšanas tehnoloģiju – 4 milj. eiro; kredītprocentu daļējai dzēšanai investīciju kredītiem, lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādes kredītiem, lauksaimniecības dzīvnieku iegādes kredītiem un īstermiņa kredītiem – 14 milj. eiro; ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas polises cenas daļējai kompensācijai – 5 milj. eiro; lauksaimniecības un zivsaimniecības tirgus veicināšanai – 1 milj. eiro; valsts un ES atbalsta programmai "Piens un augļi skolai" – 3,9 milj. eiro.

ZM informācija

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" DECEMBRA NUMURĀ

Situāciju lauksaimniecībā, tajā skaitā lopkopībā, žurnāla decembra izdevumā vērtē paši lauksaimnieki.

Gads bijis grūts – aitikopībā un putnkopībā mazajās saimniecībās aizvien aktuālāks kļūst meža plēsēju jautājums, piensaimniecībā pieaug bažas par piena cenas samazināšanos, bet piena pārstrādātājiem joprojām jācīnās ar lielo importa pūkciņas apjomu, kas, piemēram, dzeramā piena segmentā aizņem pusi no kopējā apjoma. "Esmu jautājis zemniekiem, kādēļ turpina, ja ir tik grūti? Spēku dod iekšēja spītība, gadsimtu tradīcijas, pārliecība, ka dara labu darbu," saka Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes valdes priekšsēdētājs Guntis Gūtmanis.

Žurnālā lasiet Franča Ilgzema analītisku vērtējumu par to, kāda sagaidāma piena lopkopības nākotne Latvijā ES Kopējās lauksaimniecības politikas kontekstā. Secinājumi – nepieciešama ģimenes saimniecību ar 100 govju ganāmpulku stiprināšana, ieguldot modernizācijā, tādējādi nodrošinot darba vietas un ilgspējīgu lauku attīstību.

LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere raksta par piena tirgus tendencēm – pieprasījuma un piedāvājuma faktori nosaka piena cenas lejukslīdi pēc salīdzinoši ilga augstas cenas perioda.

Turpat arī Silvijas raksts par lauksaimniecības dzīvnieku labturību ES 2050. gadā, par to gada nogalē lopkopības nozares eksperti sprieduši Briselē Dānijas prezidentūras rīkotā konferencē.

Piena lopkopjiem iespēja iepazīties ar demonstrējumu rezultātiem slaucamo govju genotipa un ēdināšanas kvalitātes ietekmē uz govju piena produktivitāti un atražošanu. Demonstrējums notika SIA "Kalnāji".

Noderīgs būs arī raksts par vēlinā lak-tācijas posma pārvaldību piena lopiem.

Saimnieku pieredzes rubrikā iepazīstinām ar Maiju Zvirbuli, Valmieras novada Brenguļu pagasta SIA "J-Parks" valdes locekli un "Storu" māju saimnieci, kura audzē Šarolē tīršķirnes liellopus un nodarbojas ar gastrotūrisma un mājražošanu.

Aitikopjiem iesakām Latvijas Aitu audzētāju asociācijas aitu vērtēšanas ekspertes Dinās Avotiņas rakstu par ziemas barības nodrošinājumu aitām.

Kas ir vaislas putnkopība, tās īpatnības un galvenos faktorus veiksmīgai attīstībai apraksta Latvijas Apvienotās putnkopības nozares asociācijas izpilddirektore Anna Ērliha.

Zirgkopības rubrikā stāsts par Māriņi Ustupu, kura Valgundē šogad

jātniekiem ar pieredzi bez maksas piedāvāja jāt ar saviem zirgiem un kuras zirgi gūst atzinību un godalgas skatēs.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2026_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos.

Iveta Tomsone,
LLKC Apgāda vadītāja

AKTUALITĀTES

SAIMNIEKOJOT 2026. GADĀ, IR PIEĻAUJAMAS ATKĀPES DAŽU NOSACĪJUMU IZPILDĒ

Nemot vērā 2025. gada ne-labvēlīgo laikapstākļu radītos postījumus saimniecībās, kas ietekmē arī vairāku prasību izpildi 2026. gada saimniekošanas sezonā, ir pieļautas atkāpes vairāku labas lauksaimniecības un vides stāvokļa (LLVS) nosacījumu izpildē.

Minētās atkāpes ir noteiktas, lai atvieglotu prasību izpildi saimniecībās, kur laikapstākļu radītie postījumi ir būtiski ietekmējuši saimniekošanu.

2026. gadā tiks piemērots atbrīvojums no ziemas seguma un augu maiņas prasībām (LLVS 5, LLVS 6 un LLVS 7) tiem atbalsta pretendentiem, kuri LAD ir snieguši informāciju par plūdu un lietavu nodarītajiem postījumiem.

Lauku atbalsta dienests (LAD) lauksaimniekiem ir nosūtījis arī informatīvas vēstules par paredzētajām atkāpēm 2026. gadam, skaidrojot, kādos gadījumos tās būs piemērojamas.

Svarīgi! Atkāpes neattieksies uz ekoshēmām EKO1 (videi un klimatam labvēlīga lauksaimniecības prakse) un

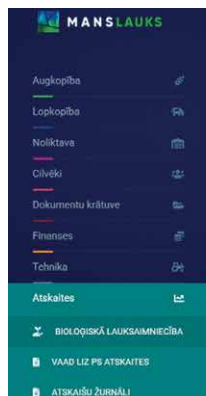
EKO7 (agroekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās), un šo ekoshēmu nosacījumi 2026. gadā ir jāievēro pilnā apmērā. Ja prasības tiek izpildītas tikai daļēji, tad attiecīgi ekoshēmu atbalsts tiks aprēķināts proporcionāli prasības izpildes apjomam.

LAD turpinās informēt lauksaimniekus par aktualitātēm un nosacījumiem platību maksājumu saņemšanai 2026. gadā arī turpmāk, tāpēc LAD aicina iepazīties ar aktuālo informāciju LAD tīmekļvietnē un citur.

LAD informācija

MANS LAUKS

MAZĀK PAPĪRU: BIOLOĢISKO ATSKAITI PAR SARAŽOTO TURPMĀK VARĒS SAGATAVOT ARĪ "MANS LAUKS"

Pārskats par saimniecību		Augkopība		Savvaļas platības		Dzīvnieku izcelsmes prod.		Pārstrāde	
Kultūraugs / Produkts		Platība, ha		Atlikums gada sākumā, t		Saražotā produkcija, t		Pārstrādātā produkcija, t	
		1 PP	2 PP	BIO		1 PP	2 PP	BIO	
Kartupeļi (829)		1	4						
Kartupeļi, produkcija					12	17	70	17	72
Auzas (140)				10					
Graudi				3.385	2.5		25		20
Rudzi (121)		2	10						
Graudi		2	10		1	6	28	6	22
Neizmantojot LIZ platības									
Zem akvakultūras dīļiem									

Bioģiskajiem lauksaimniekiem ikgadējā atskaite par saražoto produkciju (Pārskats par bioloģisko saimniecību) ir jau zināma rutīna, kas prasa laiku un rūpīgu datu apkopošanu. Līdz šim šis pienākums bieži nozīmēja darbu ar dažādiem datu reģistriem, t. sk. lauku vēsturi, grāmatvedības datu apkopošanu un informācijas atkārtotu ierakstīšanu veidlapās. No 2026. gada bioloģiskais lauksaimnieks atskaiti par saražoto produkciju varēs izvēlēties sagatavot un iesniegt digitāli, izmantojot Elektronisko lauku saimniecību pārvaldības sistēmu (turpmāk – sistēma) “Mans Lauks”.

Atskaitē lauksaimnieks apkopo informāciju par bioloģiski apsaimniekotajām platībām, audzētiem kultūraugiem, saražotās augkopības un dzīvnieku izcelsmes produkcijas apjomu un tās realizāciju vai izmantošanu saimniecībā. Tāpat atskaiti sagatavo arī saimniecības, kas produkciju iegūst savvaļas platībās, un pārstrādes uzņēmumi. Šī informācija ir nepieciešama, lai uzraudzības iestādes varētu pārliecināties par atbilstību bioloģiskās lauksaimniecības prasībām, kā arī, lai nodrošinātu korektu nozares statistiku.

Atskaite jāiesniedz reizi gadā līdz nākamā gada 1. februārim – sertifikācijas un kontroles institūcijām, kas uzrauga konkrēto bioloģisko saimniecību, parasti, nosūtot e-pastā vai papīra formā – pa pastu. Sākot ar 2026. gadu, papildus līdzšinējai kārtībai atskaiti par saražoto produkciju varēs sagatavot digitālā formātā un iesniegt uzreiz LAD, izmantojot sistēmu “Mans Lauks”.

Atskaite sagatavošana sistēmā “Mans Lauks” būs pieejama visām bioloģiskajām saimniecībām neatkarīgi no tā, vai sistēma “Mans Lauks”

tiek vai netiek izmantota ikdienas darbā. Lauksaimnieki, kuri “Mans Lauks” līdz šim nav izmantojuši datu uzskaiti, varēs tajā pierēģistrēties, importēt no LAD laukus, aizpildīt atskaiti, manuāli ievadot nepieciešamos datus, un to elektroniski iesniegt LAD. Savukārt saimniecībām, kas sistēmu jau regulāri izmanto, atskaite sagatavošana būs vienkāršāka – dati no lauku vēstures un noliktavas atskaitē apkoposies automātiski, ļaujot lauksaimniekam koncentrēties uz datu pārbaudi, precizēšanu un papildināšanu, ja nepieciešams. Bioloģiskās lauksaimniecības produktu pārstrādes atskaitēs sākotnēji paredzēta tikai manuāla datu ievade.

Elektroniskā vide nodrošinās ne tikai ātrāku datu apkopošanu, bet arī mazinās manuālo darbu (t. sk. sertifikācijas un kontroles institūcijām), kļūdu risku un veicinās ātrāku datu apriti ar uzraudzības iestādēm. Kā arī turpmāk visas iesniegtās bioloģiskās lauksaimniecības atskaite varēs glabāt vienuviet sistēmā. Tas nozīmē, ka nākamajos gados iepriekš sagatavotās atskaite varēs izmantot kā pamatu jaunu atskaišu sagatavošanai, tās kopējot un nepieciešamības gadījumā precizējot.

Lai sagatavotu jaunu atskaiti, pēc ielogošanās sistēmā “Mans Lauks” jādodas uz sadaļu “Atskaite”, jāizvēlas “Bioloģiskā lauksaimniecība” un jāspiež “+ izveidot jaunu atskaiti”. Īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai būtu norādīts pareizais pārskata periods. Ja vēlaties, lai informācija par kultūraugiem un platībām nav jāievada manuāli, var importēt lauku sarakstu no LAD (iepriekš LAD EPS dodot piekrišanu, ka piekrītāt lauku importam). Pēc tam atskaitē ievadiet datus par produkciju (vai, ja tie ielasījušies no “Mans Lauks” noliktavas, pēc vajadzības precizējot tos).

Noslēgumā

Lai atskaiti par saražoto produkciju varētu sagatavot bez steigas, bioloģiskajiem lauksaimniekiem ieteicams pievērst uzmanību regulārai ražošanas uzskaiti visa gada garumā un iepazīties ar sistēmas “Mans Lauks” iespējām. Elektroniska atskaite sagatavošana ļauj ikgadējo pienākumu izpildi padarīt vienkāršāku un pārskatāmāku, samazinot laiku, kas līdz šim bija jāvelta dokumentu kārtšanai.

Ja nepieciešama palīdzība “Mans Lauks” lietošanas apgūšanā, izmantojiet sadaļu “Palīdzība”, sazinieties ar klientu atbalstu: +371 25721822, vai dodieties uz LLKC reģionālajiem birojiem.

* Sistēma “Mans Lauks” izstrādāta 16.1. pasākuma “Atbalsts Eiropas Inovāciju partnerības lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai lauksaimniecības ražīguma un ilgtspējas darba grupu projektu īstenošanai” ietvaros (Projekta “Lauku saimniecību pārvaldības elektroniskās sistēmas izveide” (Nr. 18-00-A01612-000018) un projekta “Efektīvas vides un dzīvnieku labturības saimniecību monitorings” (Nr. 22-00-A01612-000020) ietvaros. Projekta īstenošana tiek līdzfinansēta no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA).

Ilze ANDERSONE,
LLKC Vides nodaļas
augkopības konsultante
e-pasts:
ilze.andersone@llkc.lv
tālrs. 26133260

Liene DABINA,
LLKC Klientu apkalpošanas
atbalsta daļas attīstības
projektu vadītāja
e-pasts: liene.dabina@llkc.lv
tālrs. 63050220, 26328248

UZŅĒMĒJDARBĪBA

JĀSKATĀS POZITĪVI UN JĀDARBOJAS

Sandra un Edgars Baltiņi saimnieko Rēzeknes novada Verēmu pagastā. Pirms pāris gadiem uzsākuši smiltsērķšķu audzēšanu. Tas sācies pavisam nejauši, kādā raidījumā noklausoties stāstījumu par šīm saulainajām ogām. Šķitis interesanti, un, gluži vai azartā, sākuši rīkoties. Iegādājušies stādus 1 ha apstādīšanai. Pēc 3–4 gadiem ievākuši pirmo ražu. Sākotnējā doma bijusi pavisam vienkārša – izaudzēt un ogas nodot vairumtirgotājiem. Tomēr iepirkuma cena bija ļoti zema, nācies domāt par tālāko darbību. Tā sākās ogu pārstrāde. 2021. gadā tika nodibināts ģimenes uzņēmums SIA “Saulainie dārzi”, kas klientiem joprojām piedāvā smiltsērķšķu ogu produktus, svaigas ogas un to pašlasīšanu.

Jāuzsver būtisks saimnieku atzinums. Proti, nav jābaidās, jāspēj uzdrošināties, lai uzsāktu ko jaunu. Vienkārši jāskatās pozitīvi un jādarbojas. Ar darbu var daudz ko panākt, tikai jābūt mērķim. Ne Sandrai, ne Edgaram nebija nekādas pieredzes lauksaimniecības nozarē. Bija tikai vēlme sakārtot īpašumā esošo zemes platību, protams, arī kaut ko izaudzēt.

Lauksaimnieku darbs ir fiziski smags

Sandra atzīst, ka lauksaimnieku darbs ir fiziski smags. Pirms tam pat nedomājušies, cik ilgs laiks vajadzīgs, lai iekoptu zemi, iestādītu stādus, sagaidītu ražu. Un jābūt pacietībai, jāizmēģina. Tas nav tā gluži vienkārši – iestādi augu, aplaisti, tad gaidi ražu. Nepieciešams regulārs darbs. Augs jau var izaugt, to arī īpaši nekopjot, bet vajadzīga raža. Kopti augi ir stipri un imūnizturīgi, tiem mazāk kaitē slimības. Jāievēro gan pareiza vietas izvēle, gan tās sagatavošana stādīšanai, gan stādīšanas attālumi, jānodrošina nepieciešamais mitruma daudzums, augi ir jāatbaro. Pozitīvais smiltsērķšķu audzēšanā ir tas, ka tie ir samērā salizturīgi. Arī pavasara salnās ziedi nenosalst. 2024. gada pavasara salnas, kas bija salīdzinoši postošas, gan kaitējušas ražai.

Pēc būtības tā ir interesanta nozare. Saimniekiem tiek uzdoti dažādi jautājumi. Piemēram, kāpēc smiltsērķšķu lauka daļa tiek nopļauta. Paši audzētāji gan lieto terminu “krūmi tiek nosēdināti”. Nav nekādas speciālās tehnikas, zari

Sandra un Edgars Baltiņi saimnieko Rēzeknes novada Verēmu pagastā

tiek nošķērēti 60–100 cm augstumā ar profesionālajām dārza šķērēm. Smiltsērķšķi aug 3–4 gadus, līdz tie sāk ražot ogas, kuras var novākt divus vai trīs gadus. Šajā laikā augi izaug tik lieli, ka grūti aizsniedzami. Tad stādus nošķērē, un tie ataug. Tā šis cikls mainās. Cilvēkiem interesē, kāpēc netiek novākta visa ogu raža. Lai ievērotu audzēšanas nosacījumus, drīkst nogriezt ne vairāk kā pusi no ražojošā zara. Nogriežot to visu, augs var nepārzīdēt un aiziet bojā.

Smiltsērķšķi ir divmāju augi. Lai apputeksnētos un dotu ražu, stādījumā optimālā variantā jābūt vienam vīrišķajam stādam uz 7–8 sievišķajiem stādiem. Arī šeit parasti jautā, kā tos atšķirt. Reāli atšķirības var pamanīt pēc 4 augšanas gadiem.

Jāsaprot ogu vākšanas laiks

Svarīgi saprast ogu vākšanas laiku. Lai nav ne par agri, ne par vēlu. Ja par agri, tad ogas var būt pārāk skābas un ir mazāk vērtīgas. Ja pārgatavojas, tās plīst. Kā noteikt optimālo ogu novākšanas laiku? Gatavību nosaka pēc tā, vai ir sasniegta vajadzīgā salduma pakāpe. To mēra ar Brix (Briksa) mēraparātu. Pēc rādītājiem vērtē, vai cukura līmenis ogās ir atbilstošs. Ogām jābūt ar saldeni skābu garšu un savdabīgu aromātu.

Smiltsērķšķu selekcionārs Andrejs Brūvelis ir teicis, ka Latvija var lepoties, jo mums ir vienas no kvalitatīvākajām ogām pasaules tirgū. Selekcijas darba rezultātā izveidotas tieši Latvijas apstākļiem piemērotas šķirnes.

Patlaban SIA “Saulainie dārzi” 2,5 ha platībā audzē trīs dažādas smiltsērķ-

šķu šķirnes. Vienas šķirnes ogas vairāk piemērotas sulai, citas eļļas iegūšanai, saldākās ogas izmanto kulinārijā.

“Smiltsērķšķi – tā ir mūsu sirdslieta,” tā apgalvo Sandra un Edgars, “nepārtraukti izstrādājam jaunus produktus ar mūsu superogu un popularizējam tās lietošanu ikdienā”.

Plašs produktu piedāvājums

Saimnieku piedāvājumā ir smiltsērķšķu sula, sīrups, džems, eļļa, tēja, ogu pulveris, karameles un marmelāde. Smiltsērķšķu sulu var lietot dažādos veidos. Viens no tiem ir dzēriena aukstā versija, atšķaidot sulas koncentrātu ar ūdeni proporcijā pēc savas patikas.

Dabūt ogas līdz burciņai ir ilgs process. Vispirms ar rokām tiek nogrieztas ogas zari, tad tos liek saldētavā. Pēc tam sasaldētās ogas nokrata, attīra un mazgā. Sandra teic: “Tad sākas īsts radošuma

Produkcija un konkursos iegūtās godalgas

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

SIA "Saulainie dārzeņi" produkcija

process". Eksperimenti pārstrādē turpinās. Ar eksperimentiem arī aizsākās nu jau plašumā izvērstā darbība. Sākuši ar sulas spiešanu, tad pamēģinājuši džemu. Vispirms vērtējusi ģimene, tad draugi, radi. Pašā sākumā uzstādītais mērķis – piedāvāt klientiem kvalitatīvu produkciju – ir nemainīgs. Tas devis zināmu atpazīstamību un atzinību.

SIA "Saulainie dārzeņi" piedalās Latvijas mazo pārtikas ražotāju un mājražotāju pārtikas produktu kvalitātes konkursā "Novada Garša", kurā tiek godāti produkti ar izcilu garšu, kvalitāti un vietējo izejvielu izmantojumu. Konkurssam iesniegtos produktus vērtē vairāki eksperti – profesionāli pavāri, pārtikas tehnologi un citi speciālisti. Rezultāti lieliski! 2025. gadā iegūta bronzas medaļa par produktu Smiltsērķšķu čili mērce, bet smiltsērķšķu sulai – sudraba godalga.

2024. gadā saņemta zelta godalga par smiltsērķšķu marmelādi, bet 2023. gadā konkursā smiltsērķšķu džems novērtēts ar sudraba godalgu.

Kur klienti var iegādāties ne tikai apgalgotos produktus, bet visu saražoto produktu klāstu?

Tie ir lielākie ikmēneša tirgi. Aptverta visa Latgales puse, arī tālāk – Madona, Gulbene, Jēkabpils, Aizkraukle, būts arī Valkā, Skultē. Produkcija pieejama dažos veikalos Rēzeknē, arī mājražotāju veikalā Pierīgā, Liepājā un "Liepkalnos". Var vērot, ka cilvēkiem tirdziņi patīk. Tajos SIA "Saulainie dārzeņi" aktīvi darbojoties jau trīs gadus, izveidojies pastāvīgs klientu loks. Tiešo tirdzniecību jāuztver plašākā nozīmē, tā ir saruna ar klientu. Der ieklausīties pircēju teiktajā. Pateicības vārdi vairo prieku, kas savukārt stimulē tālāku darbību.

Joprojām pastāv doma par internet-

veikalu, bet visam vajadzīgs laiks. Pasūtījumu var veikt arī privāti.

Smiltsērķšķu produkcija iegādājama gan atsevišķi, gan arī iepakota skaistās, gaumīgās dāvanu kastītēs.

Visa veida iepakojuma pasūtījumu veic tepat Latvijā. Problēmu pasūtījuma veikšanā nav, tomēr mīnusu var attiecināt uz izvēles iespējām. Trūkst gatavā iepakojuma dažādības. Sandra bilst, ka nākotnē jādodomā par savu personificēta iepakojuma izveidošanu.

Sasniegts augsts ražošanas līmenis

Var uzskatīt, ka SIA "Saulainie dārzeņi" mājražošanā sasnieguši augstu ražošanas līmeni. Attīstībā ieguldīts nenovērtējams fiziskais darbs un lieli finanšu līdzekļi, kur būtiska nozīme bija investīciju piesaistes iespējai. Dalība Eiropas atbalsta programmā rezultējies ar nepieciešamo iekārtu iegādi. Projekta ietvaros nopirkta saldētava ar kompresoru ogu uzglabāšanai, ievārtējuma katls, sulu pastērētājs, žāvētājs. Tas deva iespēju ne tikai paplašināt produktu klāstu. Minēto ražošanas līdzekļu esamība un funkcionālais pielietojums nodrošina ogu pārstrādes procesu visa gada garumā, kas atvieglo darbu plānošanu un izlīdzina noslogojumu tīri fiziskā izpratnē.

Pamata darbus Sandra un Edgars veic divatā, tirdzniecībā un pārstrādē piepalīdz dēls, bet ar informācijas ievietošanu sociālajos tīklos palīdz meita. Vasaras sezonā darbos iesaista sezonas strādniekus. Grāmatvedības uzskaiti un citu dokumentu kārtošānu veic Sandra, jo pēc izglītības viņa ir ekonomiste-grāmatvede un ilgus gadus strādājusi savā profesijā.

Kādi ir mārketinga risinājumi? Nenoliedzami, šodienas digitālajā pasaulē

sociālie mediji ieņem būtiskāko vietu uzņēmumu mārketingā. Arī SIA "Saulainie dārzeņi" aktivitātēm varam sekot platformās Facebook un Instagram.

Pašam mājražotājam nav viegli vienā personā būt ražotājam, tirgotājam, veikt dažādus uzskaites darbus, sekot līdzi jaunākajām tendencēm nozarē un likumdošanā un veikt visus ar saimniecisko darbību saistītos loģistikas procesus. Lai paralēli visam klāt vēl sekmīgāk izmantotu sociālo mediju iespējas, Sandra atzīst, ka nākotnē šim nolūkam varētu piesaistīt ārpalpojumu.

Jaunu produktu izzināšana ir nepārtraukts process, kur vajadzīgas specifiskas zināšanas. Rezultātā Sandra šobrīd studē Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Rēzeknes akadēmijas studiju programmā "Pārtikas produktu pārstrāde". Studiju laiku viņa vērtē kā lielu ieguvumu. Nenovērtējama ir komunikācija ar sev līdzīgi domājošiem, aktīviem cilvēkiem. Akadēmijā studiju programmu apgūst vairākas mājražotājas, viņu starpā izveidojusies laba sadarbība. Rezultātā ir tapusi maizes recepte, arī medus, saldējuma receptes, kurās iekļauts smiltsērķšķis.

Izmanto visu superaugu

SIA "Saulainie dārzeņi" stingri iestājas par ilgtspējīgu saimniekošanu, tāpēc tiek turpināts uzņemtais kurss par veselīgas, kvalitatīvas un dabiskas produkcijas ražošanu un piedāvāšanu klientiem. Ir daudz domāts, strādāts pie tā, lai lietderīgi izmantotu pēc iespējas visu šo superīgo augu – ogas, lapas, mizu.

Sandra un Edgars atbalsta un iesaistās Rēzeknes novada un LLKC Rēzeknes biroja rīkotajās aktivitātēs, kurās piedāvā ekskursiju, meistarklases un degustāciju. Interesants un lietderīgs ir Sandras stāstījums "Smiltsērķšķi tavai veselībai un imunitātei".

Sandra un Edgars Baltiņi šīs mazās, saulainās pērlītes dēvē par superogu, kuras paši audzē, pārstrādā un tirgo. Ar ieguldīto darbu un attieksmi viņi izveidojuši spēcīgu vietējo uzņēmumu SIA "Saulainie dārzeņi". Baltiņi ir lepnī par to, ka šeit, Latgalē, var strādāt, radīt izcilus produktus, pārdot un iepriecināt citus. Ļoti svarīgi, ka pircējs prot novērtēt.

Anastasija SALENIECE,
LLKC Rēzeknes biroja
lauku attīstības konsultante
e-pasts:
anastasija.saleniece@llkc.lv
tālrs. 25645875

BIŠKOPĪBA

NO BĒRNĪBAS STROPIEM LĪDZ BIOLOĢISKAI SAIMNIEKOŠANAI

Bites Judītes Kaktiņas dzīvē ir bijušas klātesošas jau kopš bērnības. Augot laukos, kur vecāku mājās vienmēr bijuši stropi, biškopība nebija kaut kas svešs vai tāls – tā bija ikdienas daļa. Vecmāmiņai bija bites, tēvs ar tām nodarbojās, un Judīte jau agrā vecumā ar ziņkāri skrēja pie stropiem, vērojot, kā bites dzīvo un rosās savā pasaulē.

“Man vienmēr bija interesanti paskatīties, kas notiek stropā, kā bites strādā,” atceras Judīte. Šī interese ar gadiem nepazuda, bet gan kļuva arvien spēcīgāka. Lai arī kādu laiku bites bija vairāk kā ģimenes tradīcija, 2007. gads kļuva par nozīmīgu pagrieziena punktu. Tieši tad tika iegādāti pirmie stropi, un Judīte sāka nopietnāk iepazīties ar biškopības pamatiem – ko drīkst darīt, kam jāpievērš uzmanība un kā par bitēm rūpēties.

Hobijs pāraug par apzinātu izvēli

Laika gaitā hobijs pārauga par apzinātu izvēli. Kad mainījās nosacījumi un bites vairs netika uzskatītas tikai par lauksaimniecības dzīvniekiem, Judīte saprata, ka vēlas šo nodarbi attīstīt nopietnāk. Biškopība iepatikās ne tikai kā darbs, bet arī kā dzīvesveids. Tāpēc sekoja nākamais solis – mācības. Judīte izgāja biškopības kursus, piedalījās mācībās vairākus gadus, apgūstot gan teoriju, gan praktiskās iemaņas. Arī ģimenes atbalsts bija būtisks – līdzās mācījās

“Auguļu” saimnieki Judīte un Raitis ar “Novada Garšas” produktu konkursā saņemtajām godalgām

un pieredzi krāja arī dzīvesbiedrs Raitis.

Kad kļuva skaidrs, ka biškopība būs saimniecības pamatnodarbe, tika sperti arī oficiāli soļi. Saimniecība tika reģistrēta, darbs sakārtots atbilstoši prasībām. Judīte uzsver, ka dabiskums un videi draudzīga saimniekošana vienmēr bijusi pašsaprotama izvēle. Tika uzsākts sertifikācijas process, un saimniecība mērķtiecīgi tika virzīta uz bioloģisko statusu.

Palīdz piedalīšanās projektos

Nozīmīgu atbalstu saimniecības attīstībā deva arī iespēja piedalīties Lauku atbalsta dienesta projektā “Atbalsts jauniešiem lauksaimniekiem”. Pateicoties tam, saimniecībā tika iegādāti jauni stropi, medus sviede, rāmju aprīkojums un cits biškopībai nepieciešamais inventārs. Tas ļāva paplašināt darbību un pievērsties ne tikai medus ieguvei, bet arī dažādu biškopības produktu ražošanai.

Lai uzlabotu darba apstākļus, 2024. gadā tika iesniegts projekts un iegādāta aukstumkamera, kurā iespējams uzglabāt rāmīšus ar bišu maizi. Pie šī brīža nepastāvīgajiem, siltajiem un mitrajiem apstākļiem šī iekārta noder vaska kodes darbības ierobežošanai.

Šodien zemnieku saimniecībā “Auguļi” top ne tikai medus, bet arī bišu maize, ziedputekšņi, krēmveida medus, vaska sveces, kā arī sešpadsmit dažādas dabīgas tējas. Tēju ideja radās, jo apsaimniekotas tika dabīgas pļavas, kurās augs

AUGĻKOPĪBA

CIDONIJAS VAI KRŪMCIDONIJAS – KĀDS IR PAREIZAIS NOSAUKUMS?

Latvijas tirgū ir pieejami dažādi produkti, kuru tirdzniecības nosaukumā ir vārds “cidonija”, piemēram, cidoniju sukādes, šokolāde ar cidoniju gabaliņiem, cidoniju sulas dzēriens, cidoniju konfektes, cidoniju vīns utt. Šādus produkta nosaukumus, kuros ir ietverts vārds “cidonija”, plaši izmanto arī Latvijas ražotāji, tādējādi arī vairums Latvijas patērētāju nosaukumu “cidonija” asociē ar augli, kas aug Latvijā. Tomēr izrādās, ka cidonijas nav Latvijai raksturīgi augļi un cidonijas Latvi-

jā augļu ražošanai gandrīz neaudzē.

Pamatojoties uz Dārzkopības institūta vadošo pētnieču E. Kaufmanes un D. Segliņas sniegto informāciju, cidonija (*Cydonia oblonga* L.) ir sena kultūra, ko plaši audzē dienvidu valstīs: Vidusāzijā, Turcijā, Rumānijā, Moldovā, Itālijā un citur. Parastās cidonijas ir kultivētas vairāk nekā 4000 gadu. Par to izcelsmes vietu tiek uzskatīta Dienvidaustrumāzija un Kaukāzs. Latvijā tā nav pietiekami ziemcietīga. Ar selekcijas palīdzību ir izveidotas izturīgākas formas, taču tās galvenokārt audzē dzīvžogos vai izmanto kā bumbieru potcelmu.

Cidonija ir neliels koks, kura augstums var sasniegt 5–8 m, savukārt vainags ir 4–5 m plats. Ziedi ir lieli, balti vai gaiši rozā ar 5 ziedlapiņām uz īsiem kātiem, kas novietoti pa vienam dzinumu galos. Zied vēlu, Latvijā – maijā, jūnijā. Augļi pēc formas līdzīgi āboliem vai bumbieriem, citrondzelteni, klāti ar maziem matiņiem, cieti, ar spēcīgu, ļoti patīkamu aromātu. Dienvidos audzēto šķirņu augļi ir lieli, to svars var sasniegt 400 gramus, ar saldskābu garšu, savukārt Latvijas apstākļos augošo cidoniju augļi ir nelieli, maza ābola lielumā, cieti, skābi, savelkoši, jo satur daudz tanīnu.

Saražotās vaska sveces un tējas

daudz un dažādi augi, kas tā vien prasījās tos salasīt, izkaltēt un iepakot. Tiek gatavoti arī dažādi dāvanu komplekti. Produkti tiek realizēti vietējos tirdziņos, veikalā “Garšu bodītē “Gustiņš”” Alūksnē un tieši no saimniecības, saglabājot ciešu saikni ar pircējiem un vietējo kopienu. Judīte atzīst, ka cilvēki arvien vairāk novērtē dabīgus, kvalitatīvus produktus un iespēju zināt, no kurienes tie nāk.

2022. gadā bija iespēja piedalīties produktu konkursā “Novada Garša”, kurā ar krēmveida medu tika iegūta sudraba godalga.

Vēl viena no biškopības pievienotajām vērtībām ir apiterapija, ko šobrīd izmēģina uz sevis un saviem radniekiem. Judīte stāsta, ka sākumā bišu dzēlieni viņai izraisījuši alergisku reakciju un tāpēc tas viņai ļoti nepaticis, bet laika gaitā organisms ir pieradis pie dzēlieniem un šobrīd reizēm pat prasās, lai bišīte iedzeltu.

Vislielākais saimniecības biškopis ir Raitis. Ģimenē ir trīs dēli, kuri savu-

laik bija lieli palīgi, bet nu jau izauguši, katram sava dzīve, un izskatās, ka neviens no viņiem, vismaz pagaidām, ar biškopību nodarboties neplāno, vienīgā cerība uz mazmeitām.

Pacietība un cieņa pret dabu

Biškopība Judītei nav tikai darbs – tā ir dzīves sastāvdaļa. Tā māca pacietību, cieņu pret dabu un spēju pielāgoties. “Ar bitēm nevar steigties,” viņa saka. “Ir jāieklausās, jāvēro un jāmācās.” Šī attieksme atspoguļojas arī saimniecības ikdienā – lēni, pārdomāti un saskaņā ar dabas ritmu. Biškopības saimniecībām ir arī ļoti svarīga loma līdzsvara uzturēšanai dabā, tāpēc biškopji netieši sniedz lielu ieguldījumu lauksaimniecībā un bioloģiskajā daudzveidībā.

No bērniem atmiņām pie vecmāmiņas stropiem līdz pašas bioloģiskajai saimniecībai – Judītes Kaktiņas stāsts ir apliecinājums tam, ka ģimenes tradīcijas, zinātkāre un mīlestība pret dabu var izaugt par stabilu un jēgpilnu dzīves ceļu.

No hobbija līdz pilnvērtīgai bioloģiskajai saimniecībai – Judītes Kaktiņas stāsts ir iedvesmojošs piemērs tam, kā ar neatlaidību un mīlestību pret dabu var izveidot veiksmīgu un ilgtspējīgu saimniecību. Viņas bišu produkti tagad ir pieejami vietējā tirgū, un pati Judīte ar prieku turpina attīstīt savu biškopības ceļu, daloties ar pieredzi un iedvesmojot citus.

Sarmīte DERVENIECE,
LLKC Alūksnes biroja
uzņēmējdarbības konsultante
e-pasts:
sarmite.derveniece@llkc.lv
tālrs. 26384907

Latvijā augļu ieguvei tiek audzēta cita suga – Japānas cidonija (*Chaenomeles japonica*), kuras dabiskā izcelsme ir Japānas centrālā un dienvidu daļa, kur tā aug 100 līdz 2100 m augstumā kalnu nogāzēs, upju un ezeru krastos. Tas ir pundurkrūms (0,6–1,2 m) ar vairāk vai mazāk ērkšķainiem dzinumiem. Pasaulē tie ir ļoti pazīstami un kultivēti savu pievilcīgo ziedu dēļ. Ir zināmas vairāk nekā 500 dekoratīvās šķirnes, kuru ziedu krāsu diapazons svārstās no sarkaniem, rozā, oranžiem toniem līdz baltiem. Ziedi var būt arī divkrāsu un pildīti. Japānas cidonijas Eiropā ieveda 18. gadsimta beigās.

Japānas cidoniju, ko latviski pareizi saukt par krūmcidoniju, kā auglaugu veidošanu (selekciju) Latvijā 20. gadsimta

50. gados aizsāka Alberts Tīcs Pūrē. Pirmās lielās plantācijas tika ierīkotas pagājušā gadsimta 70. gados. Interese par krūmcidoniju audzēšanu Latvijā pieauga 90. gados. Pēc tam selekciju Dobelē turpināja Silvija Ruisa ar mērķi iegūt Latvijas klimatam pielāgotas vietējās šķirnes. 2012. gadā Latvijā oficiāli reģistrēta pirmā krūmcidoniju šķirne ‘Rasa’. Šobrīd krūmcidoniju selekcija turpinās Dārzkopības institūtā Dobelē. Šobrīd krūmcidoniju komercplatības pieaugušas līdz 800 ha, un līdz ar pārstrādes tehnoloģiju un ziemeļietīgu, bezērķšķu šķirņu pieejamību to augļi ir kļuvuši par populāru izejvielu daudzu produktu ražošanai.

Iveta Veinberga, ZM Pārtikas aprites, higiēnas un kvalitātes nodaļas vecākā eksperte

BŪVNICĪBA

PLĀNO ATVIEGLOT PRASĪBAS RAŽOŠANAS ĒKU CELTNIECĪBAI

Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisija decembrī atbalstīja likumprojektu “Grozījumi Būvniecības likumā”, kas paredz atvieglot ražošanas ēku celtniecības prasības lauksaimniekiem, zivsaimniekiem un kooperatīvajām sabiedrībām.

Deputāti atbalstīja Zemkopības ministrijas parlamentārā sekretāra Normunda Šmita iesniegtos priekšlikumus, kas paredz visām fiziskajām un juridiskajām personām, kas veic lauksaimniecisko vai zivsaimniecisko darbību, vai kooperatīvajām sabiedrībām atļaut pašu spēkiem būvēt lauksaimnieciskai vai zivsaimnieciskai darbībai nepieciešamās ēkas līdz 800 m², kā arī bez platības ierobežojuma būvēt rūpnieciski ražotas ēkas.

Pašu spēkiem būvētu ēku platības ierobežojums nodrošinās būvju vienkāršotu izmantošanu mazākos objektos, savukārt rūpnieciski ražotām ēkām, kurām ir nodrošināti standartizēti drošības un kvalitātes parametri, nav objektīva nepieciešamība noteikt maksimālo platību.

“Šāds risinājums nodrošinās vienlīdzīgu attieksmi pret visiem lauksaimniekiem un zivsaimniekiem neatkarīgi no to juridiskās formas. Ražotāji – SIA, zemnieku saimniecības, mājražotāji un citi – varēs pašu spēkiem būvēt ražošanai nepieciešamās ēkas, tādējādi efektīvāk plānojot un attīstot savu saimniecisko darbību. Vienlaikus tiks samazināts administratīvais slogs un nodrošināts skaidrs, praksē viegli piemērojams regulējums, kas veicinās ilgtspējīgu lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstību,” norāda Normunds Šmits.

ZM informācija

LEADER

PROJEKTS “ĒDAMO AUGU PĀRSTRĀDES ATTĪSTĪBA “SILIŅOS”” – KAD LAUKI SATIEK GASTRONOMIJAS MĀKSLU

Latvijas laukos arvien biežāk dzimst uzņēmējdarbības stāsti, kas lauž ierastos priekšstatus par lauksaimniecību. Viens no tiem ir Ievas un Pētera Langrātu īstenotais LEADER projekts “Ēdamo augu pārstrādes attīstība “Siliņos””, kas apliecina, ka lauki var būt gan radoši, gan estētiski, gan cieši saistīti ar augstvērtīgu gastronomiju.

Langrātu ceļš līdz uzņēmējdarbībai nav bijis nejaušs. Abi vienmēr sevi uzskatījuši par gardēžiem, kuri novērtē ne tikai garšu, bet arī vizuālo baudījumu. Pagrieziena punkts notika 2019. gadā, kad publisko un privāto partnerattiecību biedrības “Zied zeme” rīkotajā *Local Craft Up* mājas restorānu nometnē kāds šefpavārs uzdeva šķietami vienkāršu jautājumu – kur Latvijā iespējams iegādāties restorāniem audzētus ēdamos ziedus? Šis jautājums kļuva par impulsu jaunai idejai un vēlāk – sirdslīdībai.

LEADER atbalsts uzņēmējiem palīdz izaugt

Ar LEADER atbalstu 2024. gadā ideja pārauga reālā uzņēmējdarbībā. Projekta ietvaros “Siliņos” tika uzsākta ēdamo augu pārstrāde, radot produktus dekoratīviem un gastronomiskiem risinājumiem. Tapa zīmols “Gardi ziedi”, izveidota mājaslapa un sociālo tīklu kanāli, kas ļauj sasniegt gan profesionāļus, gan plašāku sabiedrību.

Šodien “Gardi ziedi” ir kļuvuši par atpazīstamu vārdu Latvijas gastronomijas vidē. Langrāti sadarbojas ar vadošajiem restorānu šefpavāriem, konditoriem un bārmeņiem, kuri ne tikai izmanto produktus, bet arī aktīvi iesaistās jaunu ideju un inovāciju radīšanā. Ikdienas darbs norit ciešā sinerģijā ar pavāru pasauli – tiek izmēģināti jauni augi, garšas un formas, bet Jauno pavāru kustības projekti palīdz celt gastronomisko kultūru arvien augstākā līmenī.

“LEADER projekts “Gardi ziedi” mūsu teritorijai ir daudz vairāk nekā tikai skaists nosaukums. Tas ir stāsts par vietējo uzņēmējdarbību, kas stiprinās un iegūs jaunas iespējas, par darba vietām, kas rodas laukos, un kļūst ba-

Ieva un Pēteris Langrāti

gātāka un daudzveidīgāka. Šis projekts ir sociālās inovācijas piemērs – pie viena galda sēžas dažādas nozares, lai radītu Latvijā vēl nebijušu produktu. Tas parāda, ka tie, kuri dara un mēklē, arī atrod – inovatīvus risinājumus lauku uzņēmējdarbībā. Tā ir arī spilgta liecība tam, cik liela nozīme VRG ir šajā izaugsmes procesā – atbalstīt, sa-

Siltumnīcās aug bagātīgs ziedu klāsts

vest kopā un iedrošināt. “Gardi ziedi” ir pierādījums tam, ka mūsu lauki ir dzīvi, radoši un spējīgi radīt pievienoto vērtību gan cilvēkiem, gan visai teritorijai,” uzsver Publisko un privāto partnerattiecību biedrība “Zied zeme”.

Lai ēdiens iegūtu stāstu

Projekts būtiski paplašina priekšstatu par lauksaimniecību. Langrāti vēlas parādīt, ka tā nav tikai gaļas, piena vai graudu ražošana, bet arī smalks, radošs un roku darbā balstīts process. “Siliņos” top ziedu dekori, kordīāli, vaska trauki un citi izstrādājumi, kuros apvienota daba, dizains un atbildīga pieeja kvalitātei. Katrs produkts tiek radīts ar domu par konkrētu pielietojumu – lai ēdiens iegūtu noskaņu un stāstu.

Ieva un Pēteris neslēpj – darīt savu sapņu darbu nav viegli. Tas prasa pacietību, nepārtrauktu mācīšanos un spēju pielāgoties. Taču gandarījums par skaisto, ko iespējams radīt, atsvēr grūtības. Ar publisko un privāto partnerattiecību biedrības “Zied zeme” atbalstu LEADER projekts devis iespēju spert izšķirošu soli – no idejas un hobbija līdz stabīlai uzņēmējdarbībai laukos.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Uzņēmuma "Gardi ziedi" nosaukums jau raksturo produkciju

Langrātu moto ir vienkāršs, bet ļoti trāpīgs: "Lai šķīvis zied!" Tas precīzi raksturo gan viņu filozofiju, gan LEADER būtību – atbalstīt vietējās iniciatīvas, kas laukos rada pievienoto vērtību, jaunas darba iespējas un iedvesmo citus uzdrošināties īstenot savas idejas.

Ja tev ir kāda ideja, kuru tu vēlies īstenot – atrodi savas teritorijas vietējo rīcības grupu (VRG) un sazinies ar to! VRG palīdzēs saprast, vai tava ideja atbilst vietējās attīstības stratēģijai. Iesniedzot savu projektu, tas piedalīsies projektu konkursā, uz kuru pieteikšanos konkrētās teritorijas VRG izsludinās savā noteiktā laikā. Nepalaid garām – sazinies ar savu VRG jau šodien!

Raksts tapis sadarbībā ar Publisko un privāto partnerattiecību biedrību "Zied zeme".

Zanda DIMANTA-SVILPE,
Valsts KLP tīkla Sekretariāta
projektu vadītāja
e-pasts:
zanda.dimanta@llkc.lv
tāl. 26135858

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

KAS JAUNS 2026. GADĀ?

No 2026. gada 1. janvāra pieaug minimālā mēneša darba alga – par darbu normālā darba laika ietvaros minimālā mēnešalga ir 780 eiro. Tas nozīmē, ka mainās arī minimālā stundas tarifa likme.

Protams, minimālās algas pieaugums nes līdzi arī izmaiņas pašnodarbinātā sociālās apdrošināšanas iemaksu objekta apmērā – 2026. gadā minimālais iemaksu objekts tāpat būs 780 eiro. Tā kā VSAOI likmes nemainās, tad pašnodarbinātajam, kurš apdrošināts visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, iemaksu apmērs būs $780 \times 31,07\% = 242,35$ eiro (salīdzinājumam – 2025. gadā iemaksu apmērs bija 229,92 eiro).

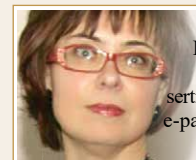
Minimālās mēnešalgas summa tiek ņemta vērā arī gadījumos, kad SIA jāmaksā nodokļi par valdes domājamo ienākumu. Nodokļus no domājamā ienākuma maksā, ja SIA apgrozījums pārsniedz 5 minimālās mēnešalgas mēnesī. Tātad 2026. gadā apgrozījuma summa šajā gadījumā būs 3900 eiro.

Neapliekamā minimuma apmērs – līdzīgi kā minimālā mēnešalga – pieaug par 40 eiro un 2026. gadā būs 550 eiro. Citi iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumi paliek nemainīgi.

Pievienotās vērtības nodokļa piemērošanā izmaiņas gaidāmas no 2026. gada 1. jūlija, kad paredzēts piemērot PVN 12% likmi maizei, pienam, olām, mājputnu gaļai. Precīzs produktu uzskaitījums atrodams PVN likuma 2. pielikumā.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanā ieviests alternatīvs modelis, pēc kura aprēķina nodokli no dividendēm. Paredzēts, ka uzņēmums, kuram īpašnieki ir tikai fiziskās personas, dividendes drīkst aplikt ar 15% UIN un 6% IIN. Šādas normas ieviešana lielākoties paredzēta tiem gadījumiem, kad īpašnieks ir nerezidents.

No 2026. gada 1. janvāra e-rēķini, kas tiek izrakstīti, būs jānosūta arī uz VID EDS. Saistībā ar e-rēķinu apriti pieņemti jauni MK noteikumi Nr. 749 "Kārtība, kādā organizē un īsteno strukturētu elektronisko rēķinu apriti un kādā strukturētu elektronisko rēķinu datus iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam".

Linda PURIŅA,
LLKC Grāmatvedības un
finanšu nodaļas vadītāja,
sertificēta nodokļu konsultante
e-pasts: linda.purina@llkc.lv
tāl. 63007561

LAD INFORMĀCIJA

INFORMĀCIJA PAR EKONOMISKĀS KLASIFIKĀCIJAS KODA MAIŅU

Lauku atbalsta dienests informē, ka no 2026. gada 1. janvāra stājas spēkā izmaiņas ekonomiskās klasifikācijas kodā (EKK), kas jānorāda, veicot maksājumus par Lauku atbalsta dienesta sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Līdzšinējā EKK 21490 vietā turpmāk jāizmanto EKK 21399. Aicinām pievērst uzmanību, ka jaunais EKK 21399 maksājuma uzdevumā jānorāda obligāti, veicot norēķinus pēc 2026. gada 1. janvāra. Tas nodrošinās savlaicīgu un korektu maksājumu uzskaiti.

LAD informācija

"LAUKU LAPU" IESPĒJAMS ABONĒT

Ja vēlaties "Lauku Lapa" saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan "Latvijas Pasta" interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.

Abonēšanas indekss – 1163.

LAUKU TŪRISMS

JAUNAS KULINĀRĀS PIEREDZES LAUKOS RADA LATVIJAS TŪRISMA UN PĀRTIKAS RAŽOŠANAS UZŅĒMUMI

Eiropas Savienības Vienotās tirgus programmas projekta TASTE ietvaros atklāta konkursa kārtībā 15 000 eiro finansējumu saņem astoņi kulinārā lauku tūrisma sadarbības projekti Latvijā. Uzsākot projektu īstenošanu ar pagājušā gada 1. novembri, pusgada laikā tiks realizētas radošas idejas, apvienojot tūrisma, amatniecības, pārtikas ražošanas un digitālo tehnoloģiju jomas.

Atbalsts inovācijām kulinārajā tūrismā

Pagājušā gada jūnijā tika izsludināts atklāts konkurss mazo un vidējo tūrisma uzņēmumu sadarbības projektiem kulinārajā tūrismā ar mērķi padarīt darbību videi draudzīgāku, digitāli attīstītāku un pielāgotu mūsdienu izaicinājumiem. Konkurss notika vienlaikus Spānijā, Itālijā, Slovēnijā, Beļģijā un Latvijā. Latvijā konkursu rīkoja projekta TASTE partneris LLTA "Lauku ceļotājs". Konkursā kopumā pieteicās 104 projekti, no kuriem finansējumu saņēma 40. Latvijā no 16 pieteiktajiem projektiem tika atbalstīti 8 projekti.

Ko sola atbalstītie projekti

Projektus plānots īstenot sešu mēnešu laikā, līdz ar to jau šī gada vasarā varēsime baudīt jaunumus kulinārā tūrisma jomā:

- **Arendoles muiža.** Projekta ietvaros top jauns Arendoles muižas dārzs. Sadarbojoties ar uzņēmumu *Botanical Shaman*, no muižas dārzos audzētiem augiem, ogām, augļiem un parkā augošās savvaļas vīgrīzes tiks radīts veselību veicinošs dzēriens "Arendoles muižas kombuča". Pie augiem dārzā tiks izvietoti QR kodi ar informāciju par augu ārstnieciskajām īpašībām.

- **Bioloģiskā saimniecība "Dabas gardumi".** Kooperatīvā sabiedrība "Vidzemes BIO āboli un ogas" kopā ar pārtikas tehnoloģiem radīs inovatīvas uzko-

das un dzērienus no vietējām izejvielām, kas būs pieejami "Garšu kastē". Digitāls rīks ar QR kodiem un tīmekļa vietne ļaus iepazīt saimniecības un sazināties ar tām.

• Krapes muižas ūdensdzirnavas.

Tiks radīta īpaša kulinārā pieredze, apvienojot vēzu un sidra baudīšanu trīs formātos: izsmalcināta degustācija Krapes ūdensdzirnavās, vēžošana privātā ezerā ar gatavošanu uz ugunsкура saimnieku vadībā un moblais mielasts, ko piegādā klienta izvēlētajā vietā.

- **Sidra darītava "Herbsts".** Tiks uzsākta jauna dzērienu līnija *Dārza Spritz* – piecu garšu bezalkoholiskie un viegli alkoholiskie dzērieni no ābolu, ogu un augu sīrupiem ar cukuru un etiķi. Tos varēs nobaudīt gan sidra darītavā, iepazīstot augļu dārza vēsturisko mantojumu, gan arī *Spritz Night* pasākumos kafējnīcā "Vējš Cafe – Vētra" Liepājā ar degustācijām, salona koncertiem un stāstiem.

- **Viesnīca "Kārļamuiža".** Jauna dabas kulinārā tūrisma pieredze četros posmos: pastaiga dabā ēdamo augu un sēņu iepazīšanai, fitoterapeitiska skaidrojums par augu uzturvērtībām, pavāra meistarklase, kurā tiks gatavotas maltītes no mežā ievāktiem augiem un vietējiem produk-

tiem, un kopīga maltīte brīvā dabā.

- **Viesu nams "Mīlmaņi".** Atdzivinot vēsturiskās Rankas mājturības skolas receptes, tiks radīti jauni ēdieni, kuros gaļa aizstāta ar vietējiem augu produktiem, saglabājot tradicionālo garšu un sārtigumu. Tiks izstrādāti arī praktiski rīki – kalkulators gaļas aizstāšanas ietaupījuma aprēķinam un sastāvdaļu iepirkumu plānotājs.

- **Zemnieku saimniecība "Paldaži".** Jauns kulinārā tūrisma modelis "Garšas un stāsti – Paldažu kulinārie maršruti" Limbažu novadā apvienos tuvumā esošos partnerus vienotā piedāvājumā, radot jaunu gastronomisko pieredzi. Tiešsaistes platforma ekskursiju, meistarklašu un ēdienreizu iepriekšējai rezervēšanai palīdzēs efektīvāk plānot apmeklējumus un samazināt pārtikas atkritumus. Digitālie stāsti – īsi video, kas pieejami, noskenējot QR kodu, ļaus iepazīt uzņēmumus, to piedāvājumu un tuvējās apskates vietas.

- **Zirgu sēta "Kļajumi".** "Augšdaugavas garšu ceļojums" aicinās iepazīt Latgales un Sēlijas kulinārās tradīcijas. Kļajumu ķēķis, Dvīetes īstais lauku saldējums un Pauliņu keramikas darbnīca piedāvās kopīgas gardas pieredzes. Tiks izveidots kopīgs zīmols, viegli izmantojami tiešsaistes rezervēšanas rīki, digitālie stāsti un īpaši pasākumi klusajā tūrisma sezonā – "Garšu svētki".

TASTE projekts sniedz ne tikai finansiālu atbalstu uzņēmējiem, bet arī iespēju gūt pieredzi un attīstīt jaunas idejas. Granta saņēmēji piedalījās kopīgā pasākumā *Challenge Day* aizvadītā gada novembrī Briselē, kur uzņēmēji tikās, lai apmainītos ar idejām un veidotu potenciālas sadarbības nākamajam TASTE projekta posmam.

Savukārt šī gada 23.–26. martā Barselonā izstādē *Hostelco* granta saņēmēji prezentēs savas idejas TASTE projekta otrajai kārtai, kurā trīs uzņēmumi no katras valsts saņems papildu finansējumu 10 000 eiro apmērā savu projektu attīstībai nākamajā līmenī. Labāko projektu rezultāti tiks prezentēti noslēguma pasākumā izstādes *Terra Madre Salone del Gusto* laikā Turīnā septembrī.

Asnāte Ziemeļe,

LLTA "Lauku ceļotājs" prezidente

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

ZIVSAIMNIECĪBA

STĀJAS SPĒKĀ OBLIGĀTA SEŠU PIEKRASTES ZIVJU SUGU LOMA REĢISTRĒŠANA

Sākot ar 2026. gada 10. janvāri, makšķerniekiem un zemūdens medniekiem, kuri darbojas jūras piekrastes ūdeņos, tiek ieviests obligāts pienākums elektroniskā sistēmā reģistrēt lomu, ja noķerta kāda no sešām noteiktām zivju sugām.

Šie grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 800 "Makšķerēšanas, vēžošāšanas un zemūdens medību noteikumi" tika pieņemti 9. decembrī, balstoties uz Eiropas Savienības regulas prasībām.

Sistēmas mērķi un jaunā rīka nozīme zivsaimniecības pārvaldībā

Atpūtas zvejas lomu reģistrēšana ir vitāli svarīgs zvejniecības pārvaldības instruments. Tas palīdzēs zinātniekiem un speciālistiem precīzāk novērtēt atpūtas zvejas ietekmi uz zivju populāciju stāvokli, īpaši uz komerciāli nozīmīgām un aizsargājamām zivju sugām. Līdz šim informācija par šiem lomiem bija nepilnīga un balstīta uz aptuveniem zinātniskiem novērtējumiem vai novērojumiem, kas ierobežoja iespējas pilnvērtīgi plānot zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

Nemot vērā, ka mūsdienās klimata pārmaiņas un antropogēnie faktori aizvien vairāk ietekmē jūras ekosistēmas, kļūst vitāli svarīgi nodrošināt pārdomātu un zinātniski pamatotu dabas resursu pārvaldību. Latvijas piekrastes ūdeņi ir daļa no plašās Baltijas jūras ekosistēmas, kuras ilgtspējīga funkcionēšana ir atkarīga no visa reģiona valstu kopējās rīcības.

Līdzsvars starp atpūtas zvejas darbībām un nepieciešamību saglabāt bioloģiskos resursus ir iespējams, ja iesaistītās puses apvienojas kopējam mērķim – ilgtspējīgai, caurspīdīgai zivsaimniecības attīstībai. Makšķernieku un zemūdens mednieku lomu reģistrēšana jūras piekrastes ūdeņos ir nozīmīgs solis uz priekšu atbildīgā zivju ieguves pārvaldībā.

Konkrētie nosacījumi un ziņojamās sugas

Prasība reģistrēt lomu attieksies tikai uz tām sešām zivju sugām, kurām Eiropas Savienības Kontroles regulā pare-

dzēti saglabāšanas pasākumi, kvotas vai izkraušanas pienākums Latvijas jūras piekrastes ūdeņos.

Viena no ziņojamām sugām ir zutis, kam ES līmenī noteikti saglabāšanas pasākumi un kura ieguve atpūtas zvejā ir aizliegta. Zutis ir īpaši aizsargāta suga, kuras populācija Baltijas jūrā ir kritiskā stāvoklī. Arī **mencai** noteikti saglabāšanas pasākumi, un tās ieguve atpūtas zvejā Baltijas jūras Latvijas piekrastē ir aizliegta, un nejausi iegūtas mencas citu zivju sugu zvejā Baltijas jūras ūdeņos nekavējoties jāatlaiz.

Lasim ar nogrieztu taukspuru ir noteikti saglabāšanas pasākumi, kas paredz, ka lomā atļauts paturēt tikai vienu sugas pārstāvi no audzētavām. Visi noķertie savvaļas laši (ar nenogrieztu taukspuru) nekavējoties jāatlaiz jūrā. Pēc tam, kad ir noķerts pirmais laša īpatnis, kuram ir nogriezta taukspura, makšķernieks vai zemūdens mednieks pārtrauc laša ieguvi uz atlikušo dienas daļu. Savukārt zemūdens medībās pirms šāviena izdarīšanas zemūdens medniekam ir jāpārliciecinās, ka lasis ir ar nogrieztu taukspuru.

Pārējās trīs sugas, kurām ES līmenī ir noteiktas zvejas iespējas (ieguves kvotas un limiti), ir **reņģe**, **brētliņa** un **zeltplekste**. Reņģe ir viena no komerciāli nozīmīgākajām sugām Baltijas jūrā, un makšķerēšanā jūras piekrastes ūdeņos tā bieži ir mērķsuga, visbiežāk to iegūstot no moliem. Brētliņa arī ir svarīga zivju suga komerciālajā zvejā, tomēr makšķerēšanā to praktiski neiegūst. Zeltplekste ir plaši izplatīta Baltijas jūras dienvidu daļas jūras piekrastes ūdeņos, kur tā ir populārs makšķerēšanas objekts, bet Latvijas jūras piekrastes ūdeņos tā ir reta, taču epizodiski var tikt iegūta lomā.

Datu ievadīšanas process un tehnoloģiskais risinājums

Izvērtējot Eiropas Komisijas izstrādāto "RecFishing" elektronisko sistēmu, tika secināts, ka Latvijā lietderīgāk ir izstrādāt digitālu datu ievākšanas rīku sadarbībā ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru un balstīt to uz tīmekļvietnes *maksķeresanaskarte.lv* bāzes, kas jau ir adaptēta vietējiem apstākļiem un ir pēc iespējas vienkārša lietošanā.

Šī lēmuma pamatojumā svarīgi divi aspekti. Pirmkārt, esošā lietotāju bāze – liela daļa makšķernieku un zemūdens mednieku jau izmanto minēto tīmekļa vietni, iegādājoties vai digitalizējot tipogrāfiski izgatavoto makšķerēšanas karti. Tādējādi pāreja uz jauno sistēmu būs vienkāršāka un ātrāka. Otrkārt, vietne tiks integrēta ar Latvijas Zivsaimniecības integrēto kontroles un informācijas sistēmu (LZIKIS), kas atvieglos datu apstrādi vietējām vajadzībām un to apmaiņu ar Eiropas Komisiju.

Makšķerniekiem būs pienākums reģistrēt gūto lomu tīmekļvietnē *maksķeresanaskarte.lv* un ievadīt datus par iepriekšējo 24 stundu periodu tikai tad, ja kāda no uzskaitītajām sugām ir paturēta lomā vai atlaista. Jāziņo sekojoši dati: ieguves datums, vieta, veids, zivju suga un skaits (vai apjoms kg), atsevišķām sugām arī garums.

**Līdzfinansē
Eiropas Savienība**

ZIVSAIMNIECĪBAS TĪKLS

MEŽSAIMNIECĪBA

PIEEJAMA MĀJASLAPA ES INICIATĪVAI “PAR 3 MILJARDIEM KOKU VAIRĀK LĪDZ 2030. GADAM”

Koki un meži mūsu valstī nav tikai dabas bagātība vai resurss – tie ir mūsu ikdiena, kultūras daļa un neatņemama Latvijas ainavas sastāvdaļa. Koki, meži dod ne vien skābekli un mieru, bet arī uzliek atbildību – rūpēties par tiem, lai tie saglabātos nākamajām paaudzēm. Tāpēc Latvija iesaistījies Eiropas Savienības iniciatīvā “Par 3 miljardiem koku vairāk līdz 2030. gadam”, kas ir nozīmīga daļa no Eiropas zaļā kursa un virza mūs tuvāk klimatneitralitātei.

Pirmais posms noslēdzies

ES iniciatīvas “Trīs miljardi koku” atbalsta projekta realizācijas pirmajā posmā tika izstrādāta iniciatīvas mājaslapa ar saikni uz platformu *MapMyTree*, realizēta izstrādātā komunikācijas kampaņa iniciatīvas atbalstam, ņemot vērā aktuālos laika un termiņu ierobežojumus, izstrādāts koku stādīšanas plāns – sadarbībā ar pašvaldībām apzinātas teritorijas koku stādīšanai, iedibinātas motivēšanas shēmas, organizēti informatīvi pasākumi, ņemta dalība dažādos izglītojošos pasākumos, apzinātas privātpersonas, uzņēmumi, kas jau stādījuši kokus pēc 2020. gada 20. maija, aicinot viņus tos reģistrēt iniciatīvā, kā arī identificēti turpmāk veicamie pasākumi, lai pēc iespējas tuvinātos rezultatīvajam rādītājam. Pirmajā posmā īstenotās aktivitātes nodrošināja nepieciešamo pamatu iniciatīvas atpazīstamības veicināšanai. Sagatavots pamats turpmākai iniciatīvas ieviešanai un koku stādīšanas pasākumu organizēšanai, iesaistot skolas, bērnu dārzus un vietējos iedzīvotājus, kā arī uzņēmumus u. tml.

Pieejama jauna iniciatīvas mājaslapa

Iniciatīvas atpazīstamības un sabiedrības iesaistes veicināšanai ir izveidoti sociālo tīklu konti *Facebook*, *Instagram* un *TikTok* ar nosaukumu “3miljardikoku.lv”, kuros tiek publicēta aktuālā informācija par norisēm, koku stādīšanas aktivitātēm, konkursu rezultātiem, kā arī izglītojoši un noderīgi materiāli.

Lai nodrošinātu ērtu piekļuvi informācijai un atvieglotu dalību projektā, izstrādāta arī iniciatīvas mājaslapa <https://3miljardikoku.lv>. Tā veidota kā vienkārši lietojama un informatīva platforma, kurā iespējams uzzināt par iniciatīvas mērķiem, uzdevumiem un Latvijas lomu kopējā Eiropas procesā, sekot līdzi aktualitātēm – jaunumiem, konkursiem, rezultātiem un notikumiem, iegūt praktiskus padomus par koku stādīšanu, kopšanu un ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, aplūkot statistiku par iestādītajiem kokiem un sabiedrības iesaisti, pievienoties iniciatīvai, reģistrējot iestādītos kokus vai uzzinot par tuvākajām aktivitātēm. Mājaslapā ir iespējams arī ieplānot koku stādīšanu. Ko tas nozīmē? Sadaļa “Ieplāno stādīšanu” ļauj jau iepriekš reģistrēt plānoto koku stādīšanas vietu un saņemt atlaides kodu koku stādu iegādei kokaudzētavās, kas atbalsta iniciatīvu (skatīt <https://3miljardikoku.lv> sadaļā “Atbalstītāji”). Kā tas strādā?

- Reģistrēt plānoto stādīšanas vietu – aizpildi īso formu.
- Saņem atlaides kodu e-pastā – tas apliecina, ka piedalies ES iniciatīvā “Par 3 miljardiem koku vairāk līdz 2030. gadam”.
- Uzrādi kodu stādaudzētavā – iesaistītās kokaudzētavas piešķir atlaides stādiem, ja uzrādi saņemto kodu.
- Pēc stādīšanas obligāti reģistrē

iestādītos kokus, lai tie oficiāli tiktu ieskaitīti iniciatīvā. Kā tas darāms – mājaslapā spied pogu “reģistrē koku”, aizpildi anketu un spied “reģistrēt”.

Sobrīd ir iespējami vairāki koku reģistrēšanas veidi, kas savstarpēji ir saistīti: platforma *MapMyTree* (angļu valodā, ir tulkošanas iespēja), mājaslapa <https://3miljardikoku.lv> kā arī *Reporter3* sistēma, kas paredzēta liela koku skaita reģistrēšanai un arī uzņēmumiem.

Šādi tu atbalsti dabas atjaunošanu, palīdzi Eiropai sasniegt zaļos mērķus un vienlaikus iegūsti izdevīgākas cenas stādiem.

Tagad, kad pirmais posms veiksmīgi aizvadīts un mājaslapa ir pieejama, priekšā ir nākamās aktivitātes – plašāka sabiedrības informēšana un jaunu koku stādīšanas sezonu plānošana. Galvenais izaicinājums ir saglabāt iniciatīvas aktivitāšu tempu, kā arī ikvienam nodrošināt stādīto koku dzīvotspēju un sekmēt, lai šie koki turpinātu augt.

Aicinām ikvienu sekot līdzi notikumiem un pievienoties iniciatīvai, lai kopīgi veidotu zaļāku, ilgtspējīgāku nākotni Latvijai un Eiropai.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

BRISELES GAITEŅOS

APSTIPRINĀTA KOPĒJĀS LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKAS VIENKĀRŠOŠANA

Eiropadome 18. decembrī deva zaļo gaismu Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) vienkāršošanai. Mērķis ir palielināt Eiropas lauksaimniecības konkurētspēju, samazinot birokrātiju, atbalstot lauksaimniekus, tostarp mazos lauksaimniekus un jaunuzņēmumus, veicinot inovācijas un palielinot produktivitāti.

Vienkāršošanas pasākumi varētu ievērojami samazināt administratīvās izmaksas gan lauksaimniekiem, gan valstu pārvaldes iestādēm. Saskaņā ar Eiropas Komisijas (EK) sākotnējo novērtējumu tie varētu nodrošināt lauksaimniekiem ietaupījumus līdz pat 1,6 miljardiem eiro gadā un dalībvalstu pārvaldes iestādēm – vairāk nekā 200 miljonu eiro apmērā.

Pārskatītais likums veido tā saukto "Omnibus III" tiesību aktu paketi, ko EK ierosināja 2025. gada maijā. Pa-

ketē ir ietverti grozījumi Stratēģisko plānu regulā (SPR) un "horizontālajā" regulā par kopējo lauksaimniecības politiku.

Vienkāršošanas pasākumu mērķis ir:

- atvieglot administratīvo slogu lauksaimniekiem un administrācijām;
- palielināt maksājumus mazajiem lauksaimniekiem un vienkāršot nosacījumu sistēmas noteikumus, jo īpaši attiecībā uz bioloģiskajām saimniecībām;
- samazināt pārbaudes uz vietas un atcelt ikgadējo snieguma noskaidrošanu.

Pārskatītie tiesību akti ļauj dalībvalstīm sniegt krīzes maksājumus aktīvajiem lauksaimniekiem, kurus skārušas dabas katastrofas, nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi vai katastrofāli notikumi. Šādi maksājumi nodrošinās lauksaimnieciskās darbības nepārtrauktību.

Visbeidzot, cita starpā, pārskatītais likums:

- nodrošina dalībvalstīm elastību izlemēt, cik lielā mērā daļēji bioloģiskās saimniecības varētu uzskatīt par atbilstošām noteiktiem vides standartiem, tā sauktajiem LLVS (labi lauksaimniecības un vides apstākļi);
- uzlabo lauksaimnieku iespējas izmantot riska pārvaldības rīkus;
- palielina avansa tiešo maksājumu procentu likmi.

Lauksaimniecības vienkāršošanas pakete "Omnibus III" ir daļa no plašāka politiskā mērķa uzlabot ES konkurētspēju, samazinot uzņēmumu administratīvo slogu un radot labvēlīgākus apstākļus to darbībai ES. Šī vienkāršošanas iniciatīva tiek īstenota, reaģējot uz Eiropadomes (2023. gada marta secinājumu, 2024.–2029. gada stratēģiskās programmas) pausto aicinājumu vienkāršot vispārējo normatīvo vidi un samazināt administratīvo slogu.

VIEŅOJAS PAR ES PĀRTIKAS TIRGUS AIZSARDZĪBU

Padomes prezidentvalsts un Eiropas Parlaments decembrī panāca provizorisks vienošanos par regulu, ar ko īsteno ES un Mercosur jeb Dienvidamerikas valstu partnerības nolīguma un ES un Mercosur pagaidu tirdzniecības nolīguma attiecībā uz lauksaimniecības produktiem divpusējo aizsardzības klauzulu.

Regula stiprina ES lauksaimnieku aizsardzību un nodrošina, ka aizsardzības pasākumus var piemērot ātri un efektīvi gadījumā, ja imports no Mercosur partnervalstīm rada vai draud radīt nopietnu kaitējumu.

Likumdevēji ievieša dažas izmaiņas Komisijas priekšlikumā, lai nodroši-

nātu, ka ES varētu ātri reaģēt uz tirgus traucējumiem, ko izraisa palielinātais lauksaimniecības produktu imports no Mercosur valstīm. Attiecībā uz jutīgiem produktiem cenu samazinājums par 8% kopā ar preferenciālā importa apjoma pieaugumu par 8% trīs gados vidēji vai importa cenu kritumu par 8% tiks uzskatīts par pietiekamu pamatu izmeklēšanas uzsākšanai.

Vienošanās arī apstiprina ātru izmeklēšanas termiņu, kas Komisijai jāuzsāk, tiklīdz būs saņemti pietiekami pierādījumi. Attiecībā uz jutīgiem produktiem izmeklēšana tiks pabeigta četru mēnešu laikā, un steidzamos gadījumos pagaidu pasākumus var ieviest 21 dienas laikā.

Komisija pastāvīgi un proaktīvi uz-

raudzīs noteiktu kategoriju produktu importu un vismaz reizi sešos mēnešos ziņos Parlamentam un Padomei par tirgus attīstību un jebkādu kaitējuma risku ES ražotājiem. Likumdevēji vienojās stiprināt šo sistēmu, ļaujot paplašināt uzraudzību, ja ES nozares to pieprasa, uz citiem produktiem, kas nav iekļauti jutīgo produktu sarakstā. Turklāt Komisija līdz 2026. gada 1. martam publicēs tehniskās vadlīnijas, lai atbalstītu tirgus uzraudzību valsts un vietējā līmenī. Saskaņotajā tekstā ir arī ieviesti noteikumi, kas ļauj Komisijai rīkoties, ja tā konstatē aizsardzības pasākumu apiešanu, paplašinot pasākumu darbības jomu vai pieņemot citas nepieciešamās īstenošanas darbības.

SPĒKĀ STĀJIES AUGSNES MONITORINGA LIKUMS

Kopš 16. decembra spēkā ir Direktīva par augsnes monitoringu un noturību, kuras mērķis ir uzlabot augsnes veselību visā Eiropā, un tai ir būtiska ietekme uz ekonomiku kopumā.

Veselīgas augsnes ir būtiskas lauksaimniecības produktivitātei, augu izturībai pret kaitēkļiem, kā arī pārtikas uztura kvalitātei un nekaitīgumam. Tās ir kritiski svarīgas, lai nodrošinātu ES lauksaimniecības noza-

res ilgtermiņa dzīvotspēju un rentabilitāti. Tomēr augsnes degradācija ietekmē visas ES dalībvalstis, un tiek lēsts, ka 60–70% augšņu pašlaik tiek klasificētas kā neveselīgas. Šī degradācija ES izmaksā vairāk nekā 50 miljardus eiro gadā.

Jaunais likums palīdzēs uzlabot augsnes noturību pret dabas katastrofām, karstuma viļņiem un ekstremāliem laikapstākļiem, kā arī citām kritiskām vides problēmām, piemēram,

eroziju, piesārņojumu un bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Tas stiprinās ES ekonomisko konkurētspēju un pārtikas nodrošinājumu.

Dalībvalstīm tagad ir jātransponē direktīva savos tiesību aktos un jāizveido augsnes monitoringa sistēmas. Komisija atbalstīs šo procesu ar īstenošanas aktiem un norādījumiem.

Pēc Agri-Press informāciju sagatavoja
Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atsakti,

[illegible]

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutiklis@llkc.lv

MĀJRAŽOŠANA

“MEŽINIEKI” – NO LATGALES LAUKIEM LĪDZ JŪSU GALDAM!

Zemnieku saimniecība “Mežinieki” atrodas meža ciematā Vortņiki, Kastuļinas pagastā, Krāslavas novadā, kur cilvēki ar biškopību nodarbojas jau kopš seniem laikiem. Kā pati saimniece Tatjana Kobzare saka – atjaunojam tradīcijas vecvectēvu zemē.

Saimniecība darbojas kopš 2020. gada, apstrādā 11,7 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Ierīkots ražojošs rudens avenu dārzs, iestādītas upenes, tiek turēta bišu drava ap 100 bišu saimēm. Saimniecības fokusā ir biškopība, augļu un ogu audzēšana un pārstrāde. “Mežinieki” pārstāv nelielu lauku saimniecību, kas izceļas ar centieniem piedāvāt vietējas ražošanas produktus – medu un avenu izstrādājumus, vienlaikus saglabājot cieņu pret dabu un reģionālo vidi.

Ko ražo “Mežinieki” – medus un avenu produkti

- Saimniecība ražo dažādu veidu medu – svaigo pavasara ziedu medu, vasaras dažādu ziedu medu, liepu ziedu medu, facēlijas, meža augu un lauķu plāvu ziedu medu.

- Piedāvā arī krēma medu ar piedevām – piemēram, lazdu riekstiem, valriekstiem, sezamu vai saulespuķu sēklām. Medus šādā formā tiek samaisīts speciālā “krēmotājā”, nav termiski apstrādāts un saglabā dabiskās īpašības.

- Papildus – “Mežinieki” audzē avenes un pārstrādā. Produktu klāstā ir avenu ievārījumi, džemi, sīrupi, želejas, medus dzērieni, avenu vīns. Kopš šā gada produktu klāstu papildinās:

Foto: no Tatjanas Kobzares arhīva

“Mežinieku” saimniece Tatjana Kobzare

na jauni produkti: aukstumā žāvētas – sublimētas ogas un augļi.

Tādējādi “Mežinieki” piedāvā gan klasisku medu, gan mājās ražotos un pārstrādātus kvalitātes produktus – medu, “krēma medu”, ogu konservus, vīnus un sublimētus augļus un ogas. Saimnieki produkciju tirgo tirdziņos ne vien Latgalē, bet arī Rīgā un citās pilsētās. Nākotnē plāno uzņemt tūristus un dalīties ar tiem savas veiksmes stāstos.

Saimniecības filozofija – vietējs, dabīgs, ar sirdi

“Mežinieki” pozicionējas kā saimniecība, kur biškopība nav tikai biznesa virziens – tā ir “aizrautība, vaļasprieks un pamatdarbība”.

Medus tiek iegūts no vietējiem ziediem – plāvu un dārza augiem, meža ziediem un pašu audzētiem ogulājiem, atbalstot ideju par dabas resursu apzinātu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Savukārt ražošanas procesā “Mežinieki” cenšas saglabāt medus dabiskās īpašības – piemēram, krēma medus tiek veidots bez termiskas apstrādes, tikai mehāniski sabiezinot, bagātinot garšu ar sezama sēklām, riekstiem, saulespuķu sēklām u. c.

Tādējādi saimniecība piedāvā ne tikai produktus, bet stāstu par vietu, dabu un rūpēm, ko var sajust katrā karotē medus vai mutē sulīgā avenu ievārījuma garšā.

Loma reģionā un patērētājam – vietējā garša un tīkams produkts

“Mežinieki” ir iekļauta reģionālo saimniecību sarakstā, kuru produktus iespējams iegādāties krāslaviešiem un ciemiņiem.

Tas nozīmē, ka saimniecībā saražotā produkcija ir pieejama sabiedrībai, un ir iespēja gan nopirkt produktus, gan sazināties tieši ar saimniekiem (kontaktainformācija pieejama publiski).

Tā ir daļa no reģionālās lauku ekonomikas un kultūras – cilvēkiem, kas meklē autentiskus, vietējā mērogā ražotus produktus, un arī tiem, kam svarīga saikne ar dabu un vietu, no kurienes nāk pārtika.

Iespējamie izaicinājumi un nākotnes potenciāls

Maza mēroga saimniecībām, kā “Mežinieki”, ir savas priekšrocības – tuva saikne ar vidi, elastība, kvalitāte, vietējs raksturs. Taču ir arī izaicinājumi:

- Nepieciešama rūpīga medus un ogu ražošanas plānošana, jo raža ir atkarīga no dabas apstākļiem, sezonas, augu ziedu un ogu pieejamības.

- Jānodrošina kvalitāte un izturība – piemēram, medu izsviež – savāc un fasē, lai saglabātu īpašības.

- Jāmeklē tirgi: ne tikai vietējie, bet arī ārpus pagasta, reģiona un valsts, lai aizsniegtu pircējus, kam svarīgi dabīgi, vietēji ražoti produkti.

Saimniecībā ražotie produkti

Bišu drava

◀ 15. lpp.

• Jābalsta reputācija un uzticamība – godīga attieksme pret pircēju, skaidra informācija par izcelsmi un ražošanas metodi.

Vienlaikus saimniecība spēj apvienot kvalitatīvu ražošanu ar skaidru stāstu un godīgu attieksmi, tai ir labs potenciāls piesaistīt patērētājus.

“Mežinieki” ir piemērs tam, kā lauku saimniecība var apvienot tradīcijas, dabu un uzņēmējdarbību – piedāvājot medu un ogu produktus ar vietēju garšu, “no plāvas līdz galdam”. Tā nav tikai produkcija – tā ir saikne ar vietu, ar reģionu un ar vērtībām.

Aveņu stādījumi

Šāda mēroga saimniecības ir svarīgas gan reģiona kultūrai un ekonomikai, gan patērētājiem, kas meklē autentisku, dabīgu un vietēju pārtiku.

“Mežinieki” ar savu pieredzi un piedāvājumu rāda, ka mazs ir varens – ja darbs ir sirdslīti. Paldies Tatjanai Kobzarei par sadarbību un atsaucību.

ATBALSTS

VIENKĀRŠO ATBALSTA SAŅEMŠANAS NOSACĪJUMUS INOVĀCIJĀM

Ministru kabinets 22. decembrī lēma vienkāršot atbalsta saņemšanas nosacījumus, lai mazinātu administratīvo slogu projektus iesniedzējiem Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) atbalsta apakšpasākumā “Inovācija, pilotprojekti, sadarbība ar zinātni zvejniecībā, akvakultūrā un apstrādē”.

Ar grozījumiem vienkāršotas atbalsta administrēšanas procedūras projektam ar attiecināmo izmaksu kopsummu līdz 200 000 eiro, paredzot, ka atbalsts šādiem projektam tiek piešķirts vienkāršotā izmaksu veidā, piemērojot fiksētas summas maksājumu ar budžeta projekta aprēķina metodi.

Papildus apstiprināti daži tehniski grozījumi, lai vienkāršotu un atvieglotu projektu administrēšanu.

Grozījumi Ministru kabineta 2022. gada 15. novembra noteikumos Nr. 722 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Inovācija, pilotprojekti, sadarbība ar zinātni zvejniecībā, akvakultūrā un apstrādē un zināšanu pārnese akvakultūrā”” stāties spēkā nākamajā dienā pēc to publikācijas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.

ZM informācija

Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes var iegādāties internetā: makskeresanaskarte.lv.

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgāda
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests SIA “UnitedPress Tipogrāfija”
“Lauku Lapa” var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

**Līdzfinansē
Eiropas Savienība**

